

FOLKHÖGSKOLE VETERANEN

NR 1 2011

Välkommen till Veteranföreningens årsmöte
onsdagen den 18 maj 2011
på Örebro folkhögskola i Vivalla centrum, Örebro

Anmäl deltagande per tfn 0140-40005 senast 11 maj!

Motioner till årsmötet lämnas senast den 31 mars 2011 till ordförande Lena Skördeman,
Stureborg Torpa, 573 94 Tranås – E-post: LENA@SKORDEMAN.COM

Program

10.00	Skolan bjuder på kaffe
10.30	Information om skolan och huvudmannen Evangeliska Frikyrkan
Årsmötesförhandlingar
12.00	Lunch i Vivalla centrum (priser kring 65-70 kr.)
13.00	Signild Håkansson, Folkbildningsrådet: Dagens folkhögskolefrågor
15.00	Kaffe och avslutning

Till Vivalla går buss 1 och 2 från järnvägsstationen, destination Lundby.
Vivalla är också skyltat på bilvägarna.

Om skolan

Örebro folkhögskola är förlagd till två platser:
Vivalla i Örebro med dagfolkohögskola och Götabro med internat

Skolans profil är idrott, livsfrågor och ledarskap

Policy

Vi utgår från en helhetssyn på människan
Vi bejakar mångfalden och verkar för allas delaktighet
Våra deltagare skall få tillfälle att växa, mogna att få utrymme för funderingar över livet

Vi vill tillsammans skapa ett varmt och öppet studieklimat, där deltagarna blir sedda och hörda, respekterade och delaktiga, vilket en kristen människosyn ger uttryck för.

FOLKHÖGSKOLE VETERANEN

MEDLEMSBLAD
FÖR FOLKHÖGSKOLANS
VETERANFÖRENING

www.vetfolk.dinstudio.se

Nummer 1
ÅRGÅNG 11

MARS 2011

MEDLEM I FÖRENINGEN BLIR DU
GENOM ATT BETALA IN MEDLEMSAVGIFTEN
F.N. 100 KRONOR PER ÅR
TILL FOLKHÖGSKOLANS VETERANFÖRENING
PLUSGIROKONTO 400 28 34 - 2
GLÖM INTE ATT ANGE NAMN OCH ADRESS

INNEHÅLL

Lena har ordet	2
Jag drömmer om folkhögskolan	3
Verksamhetsberättelsen	6
Regionträff Väst	8
Regionträff S yd	8
A ktuellt inomfolkhögskolan	9
Res med Paul till B ryssel	12
Vad gör vår förening	12

Redaktionskommitté

Egil Boräng
egil.boraeng@swipnet.se

Jörgen Håkansson
jorgenh1@telia.com

Rune Nilsson
rune.nilsson@folkbildning.net

Grafisk formgivare

Bertil Forsberg Consulting
bfgrafiskdesign@yahoo.se

LENA HAR ORDET

En persons ålder ska inte sätta käppar i ekorrhjulet förkunnade en artikelrubrik i februaris första nummer av Riksdag & departement.

Det är nog bara ännu ett exempel på rubriksättarotur. Dock ger det tillfälle till en stunds eftertanke. För ekorren i ett ekorrhjul finns förstås inget bättre än en käpp som stannar snurrandet. Och om åldern, pensionsåldern, kan vara den käppen är det ju alldeles utmärkt.

Men lyckligtvis har vi väl inte alla levt i ekorrhjul. Många folkhögskollärare har själva valt att fortsätta jobba efter 65. Nu har regeringen också tillsatt en ny pensionsutredning för att se över åldersgränserna.

Artikeln innehåller en intervju med Roland Kadefors, professor i arbetsvetenskap. I ett EU-projekt jämför han villkoren i olika länder. Bara hälften av dem som fyllt 55 år i Polen arbetar exempelvis fortfarande att jämföra med Sveriges 70 procent.

Men äldre har mycket att bidra med, säger han och Sverige kan få goda idéer från många håll. I England får man inte ställa krav på en viss ålder när man utlyser en tjänst. I andra länder finns system för mentorskap där äldre kan dela med sig av sin kompetens till yngre.

Den senare tanken kan man kanske se förverkligad i vårt folkhögskolesammanhang: Veteranföreningen har nu en samrådsgrupp tillsammans med SFHL och en av kursdagarna under SFHL-veckan i mars heter Folkhögskolan då – nu - sen. Där kommer våra styrelseledamöter Stellan Boozon och Britt-Marie Danestig att medverka.

Även äldre författare har mycket att dela med sig av: Nordens Folkliga Akademi i Kungälv, senare Göteborg, höll på sin tid varje år majkonferenser med ett livligt utbyte mellan deltagarna från alla nordiska länder. En solig morgon kom en glad och lättad dansk till frukosten med utropet *Äntligen har jag fått veta varför svenskarna inte har Grundtvig! Jag har frågat i alla år och ingen har kunnat förklara. I natt fick jag förklaringen: NI HAR GEIJER! En svensk som hette Olle berättade det. Nu förstår jag.*

Han utgick från Grundtvigs självklara plats i det danska samhället. En dansk vän berättade att när hennes släkt samlas är sångböckerna alltid framme och så sjunger man Grundtvig. Den familjen har ingen folkhögskoleanknytning och de är inte kyrkliga, men de är danska.

Nu var det litet svårt att nicka bekräftande: *Ja, så är det! Du och vi, Geijer.* Våra svenska släktmiddagar har väl ofta inga sångböcker alls.

Men kanske har vi Geijer litet grand... I februari ordnade radions P2 en omröstning om Sveriges favorit bland Jussi Björlings sånger. Segrare blev inte favorittippade O helga natt eller Till havs, utan Sjöbergs Tonerna - med text av Erik Gustaf Geijer.

Lena Skördeman

JAG DRÖMMER OM FOLKHÖGSKOLAN

En följetong - som i gamla tiders tidningar

Kapitel 3. Prepositionsändring

Jeg angrer på at jeg gikk folkehøgskole, for jeg lengter så sinnssykt tilbake. (norsk blogg, jan 2011)

Jag kan komma att grunna över till vem jag helst riktar detta tredje kapitel: till gamla vänner och folkbildare som till leda känner igen mycket av detta; eller till alla de nya som just nu gett sig in i folkhögskolevärlden, folkhögskoleverkligheten, och som väl ändå knappast läser detta blad? Det är ett problem med att vara "veteran". Man vet, man har tänkt, man kan se, men vem skall man visa, tänka tillsammans med? Häromnatten sa Hasse Alfredsson att jag inte kunde förvänta mig att han skulle känna till delstaterna i Tyskland. Vi hade just startat grundkursen när Hasse Alfredsson avbröt mig. "Inte ens jag kommer ihåg Sachsen-Anhalt", sa han. Jag vaknade med ett ryck.

Ja, jag drömmer fortfarande om folkhögskolan, denna fjärde vinterkurs utan mitt deltagande. Visserligen gick det ungefär hundra vinterkurser utan mig innan jag började 1966 men de räknas inte. Det är med dem som med diskussionen om var vi fanns före vi föddes... Men nu, när jag inte längre är med – ja, är det kanske så man skall uppfatta uttrycket "livet efter detta"? (För något annat lär det inte bli tal om.) Men en gång till: jag frågar mig för vem jag skriver detta idag när jag är så osannolikt besviken och upprörd över tendenser i den folkhögskola jag bara kan läsa om och inte får lov att lägga mig i –.

Jag har i hela mitt folkhögskoleliv varit förespråkare för utveckling och förändring. Den folkhögskola som år ut och år in gör samma saker, lever på gamla beprövade

recept, eller på gamla stenciler (jag minns en deltagare som kom in till mig år 2005 och bad mig be en lärare göra nya stenciler eftersom de han använde fortfarande visade kartan över Sovjetunionen), med ett ord, en folkhögskola som inte hela tiden utvecklas, den dör. Men när man utvecklas eller förändras så måste det göras med hänsyn till det som är själva verksamhetens inre kärna, dess grundvärden, det som från början gjorde det meningsfullt att starta skolformen. Det är meningslöst för Volvo att börja rosta och kränga kaffe, det gör Gevalia bättre.

Det är därför meningslöst och i längden livsfarligt för "artens överlevnad" att acceptera det som jag läser om i nr 6/2010 av *Folkhögskolan*. Jag skulle, efter att ha hört företrädarna för den där nya varianten av Facebook (MKFC) tala varmt för att avskaffa klassrum, ögonblickligen ha skrivit till Folkbildningsrådet och ministern och krävt att statsbidraget, *folkhögskolestatsbidraget*, omedelbart borde dras in. Om man inte vet att det som tusentals och tiotusentals gamla kursdeltagare först talar om, när de kommer in på sina folkhögskoleerfarenheter, inte är undervisningsteknik, inte MVG (när började folkhögskolan sätta betyg igen!!!), utan hur de träffade den och den, att de förde det och det samtalet, att de en sen kväll över te (eller rödvin på 70-talet) plötsligt insåg samband de inte tidigare insett, därför att en kurskamrat från Alvesta eller en skogsarbetare från Vännäs plötsligt förklarade hur han eller hon såg på livet, på kärleken, på framtiden, på evigheten, på döden, på meningen med alltsammans – om man idag inte begriper det, ja då har man inte

förstått den grundläggande förutsättningen för hela denna bisarra skolform: det *levande* samtalet.

På nätet har man inga möten – vad teknikföreträdarna än hävdar; kursdeltagare som sitter i Mali eller i Kiruna eller i Bangalore är fortfarande isolerade enheter. Deras möten är inte mer levande än vilket chatsamtal på nätet som helst. Och hur sådana kan vara kan ju Uppdrag Granskning upplysa om – kompisen som är fjorton och gillar hästar sitter i själva verket naken framför sin dator och studerar sin femtioåriga gubbmage. Vad har det med levande samtal att göra? Det är inte gammaldags att våga möta någon i levande livet, att bli utmanad tillsammans med andra i ett klassrum, i dagrummet på elevhemmet eller över kaffe i tidningshörnan utanför matsalen. Folkhögskola är inte MVG, inte kurs i engelska eller poäng för att arbetsförmedlingen ska bli nöjd.

Folkhögskolans verkliga värde ligger på ett plan som jag efter femtio år i verksamheten likafullt inte kan sätta fingret på. Men det finns där. Tillfredsställelsen som man känner utan att förstå att man kunde känna tillfredsställelse på just det området. Folkhögskolan ligger utanför det mätbara. Låter nästan lite religiöst, men det är allt annat än religion: det är en av stora mängder kursdeltagare upplevd sanning, och att man inte kan formulera vad man upplevt som ett av livets stora värden ändrar inte någonting.

Förtjusningen över att man har deltagare som kan knappa in sig varifrån som helst liknar förtjusningen man hade när man fick sitt första mekano. Kranarna man byggde lyfte inga riktiga balkar och byggde inga riktiga hus.

Jag menar att folkhögskolan ständigt måste förändras. Jag menar också att det som gör skolformen till den fortfarande starka kraft den kan vara är just dess förändringsbenägenhet, dess ständiga

ifrågasättande. Därför är de cementerande tendenserna oroande. Och cementen kommer från den ökade anpassningen till det mätbara, till den allt sjukare tolkningen av det mycket mycket kuriösa uttrycket "*motsvarande*". Jag minns att jag någon gång hävdade att inga lärare i Sverige läste grundskole- och gymnasieplanerna så noggrant som folkhögskollärarna. I ett slags panisk förskräckelse att inte leva upp till "*motsvarande*" övertog man planerna för det övriga skolväsendets olika stadier på ett sätt som dessa skolors obligatoriska skolformer inte gjorde själva. Man måste bjuda mostånd.

Mitt eget bestod i en livsviktig prepositionsändring.

Jag fick inte den briljanta idén på grund av egen intelligens – jag fick den via ett samtal med några kursdeltagare en kväll i skolans dagrum, jag fick den av en mycket speciell deltagare, ett tidigare köksbiträde som bestämt sig för att börja läsa när hon blivit ensam med två små barn och behövde komma vidare. När denna kvinnliga elev berättade om en av lärarna på den skola där jag då arbetade, en lärare som aldrig snedvidits av någon lärarhögskola - (Min yngsta går numera på universitetets pedagogikutbildning i Uppsala – den är bara på nätet! I didaktik! Klassrummets samtal – endast på distans! Tala om förfall!) – en lärare som ständigt befann sig i samtal med deltagare och som år efter år omtalades som den som "förändrat mitt liv", berättade den kvinnliga eleven för mig att läraren vid ett tillfälle sagt att man inte undervisade i några ämnen på den här skolan, "man undervisas med ämnen" – och hon, den kvinnliga eleven hade funderat över det, och frågade mig nu vad läraren kunde ha menat.

För mig var det som ett åsknedslag. Under ett kort ögonblick var det som att ha slagits av den stora sanningen. Grundtvig måste ha känt av det i sina nu gulnade

benknotor. Att det han egentligen talade om hela livet begripits av en skäggig rektor i det avlägsna Sveriges Bergslags-skogar.

När jag sedan mötte lärare som sökte arbete på mina skolor och som berättade att de var lärare i engelska eller i svenska eller i dramatik eller i matte svarade jag att vi inte undervisade i ämnen. Samma häpenhet varje gång. Och återigen, kära gamla vänner, ni vet ju vad jag pratar om: man undervisar sannerligen inte *i* ämnen på folkhögskola, man undervisar *med* ämnen. Och vad undervisar vi då *om*?

Kanske om vad livet kan tänkas gå ut på. Ge mig en bättre formulering, någon. Och sådant kan man göra med Matte B, med grundkursen i engelska, man kan också göra det med kinesisk litteraturhistoria eller kurser om den afrikanska befrielse-

kampen på 60-talet. Eller med knyppling eller svenska folkvisor, mer om det i nästa kapitel, som Mark Twain skulle ha sagt. Nu skall jag lägga ned pennan en stund, eller pennan förresten, jag stänger väl i alla fall datorn... Nu skall jag tala med min vän på Hampnäs, den 100-åriga folkhögskola som utsatts för en ny generations byråkratiska omorganiseringsidioter: som 100-årspresent fick Hampnäs nedläggning, bara för att obildade nya tjänstmän betalat en norsk konsultfirmas förslag till organisationsstruktur en summa som skulle garanterat Hampnäs 10 års anslag. Jag tycker det är synd om Västernorrland för nu lämnar säkert en riktig folkbildare folkbildningen. I vredesmod?

Som jag känner det?

Eller för att drömmen om folkhögskolan – bara är en dröm?

Stewe Claeson

Stewe Claeson

Född 1942. Lärare på Färgelanda och Malungs folkhögskolor och sedan rektor på Malung, Skinnskatteberg och Kungälv.

Författare. Titlar i urval:

Pigan i Arras (om den heliga Birgitta) 1993, Rönndruvan glöder (om Tegnér) 2002, Tiro (om Ciceros slav) 2007, Än jublar fågelsången (om bl.a. Uno Stadius!) 2009.

Stewe Claeson

Vill du också skriva?

Vill du också skriva i Folkhögskoleveteranen? Tidningen kommer ut varje kvartal och varje nummer innehåller 12 sidor. Kontakta någon i redaktionskommittén Egil, Jörgen eller Rune. Deras e-postadresser finns i redaktionsrutan sidan 2.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR FOLKHÖGSKOLANS VETERANFÖRENING 2009 - 2010

STYRELSE

Sedan årsmötet 2009 har styrelsen bestått av Lena Skördeman, ordförande, Jörgen Håkansson, sekreterare, Britt-Marie Danestig, kassör samt Kerstin Mustel och Kjell Petersson. Suppleanter har varit Rune Nilsson och Stellan Boozon. Den tidigare styrelsen sammanträdde 2009 den 4 februari och den 6 maj. Efter årsmötet den 27 maj samlades den nyvalda styrelsen för konstituering och därefter den 9 september och den 20 november. 2010 hölls styrelsemöten den 22 januari, den 18 mars, den 31 maj, den 1 och 2 september samt den 22 oktober.

Revisorer har varit Björn Höjer och Paul Reichberg med Ingemar Sallnäs som suppleant. Valberedningen har bestått av Sture Hansson, Margret Kihlén och Johan Norbeck.

Föreningen har 154 medlemmar.

MEDLEMSBLADET

Den verksamhet som under perioden varit mest synlig för alla medlemmar är medlemsbladet. Det har fått flera sidor och flera bilder, på papper svartvita (av kostnadsskäl) och digitalt via hemsidan i färg. Sedan årsmötet i maj 2009 arbetar en kommitté med Rune Nilsson, Egil Boräng och Jörgen Håkansson. En fast utgivningsplan ger ett nummer varje kvartal.

MEDLEMSKONTAKT

Alla medlemmar har under 2010 fått brev från föreningen och de som inte deltog i årsmötet 2009 har samtidigt fått boken med föreningens tioåriga historia.

MEDLEMSREKRYTERING

I april 2010 skickades ett brev till samtliga folkhögskolor med en inbjudan till medlemskap att förmedla till blivande pensionärer.

HEMSIDAN

Hemsidan revideras och kompletteras. Den kommer i fortsättningen att finnas på Folkbildningsnätet. Redaktionskommittén har åtagit sig ansvaret för den.

REGIONALA TRÄFFAR

Tre regionala träffar har genomförts. På Åsa folkhögskola den 7 oktober 2009 i regi av den så kallade HJÖS-gruppen (med rötter i SFHLS Hjärmar- Östgötadistrikt). Samma grupp ordnade en dag på Botkyrka folkhögskola och i den syrisk-ortodoxa kyrkan där den 14 april 2010 samt en dag på Västerås folkhögskola den 12 oktober 2010. I Skåne inbjöds till ett samarrangemang med Anna Rydstedsällskapet, förlagt till Eslövs folkhögskola den 26 – 27 april 2010.

SEMINARIUM

Ett seminarium om folkhögskolans 70-tal och 00-tal var ett gemensamt arrangemang för veteranföreningen, Föreningen för Folkbildningsforskning och föreningen Offensiv Folkbildning. Det hölls den 19 mars 2010 i Folkbildningsrådets lokaler i Stockholm med 40 deltagare.

Bilden är från resan till Berlin och ett studiebesök.
*Från vänster: Roland Gustafsson, Margret Kihlén och Lena Skördeman.
De lyssnar på rektorn för Volkhochschule Berlin Mitte. Foto Tore Mellberg.*

RESOR

Föreningen har ordnat två resor. Den 17 – 20 maj 2010 till Belarus och organisationen Education Without Borders samt den 4 – 7 oktober 2010 till Berlin.

BOKLAGER

I samband med styrelsemötet i september 2010, förlagt till Bildningsförlaget och kursgården Kackelstugan på Öland, transporterades föreningens boklager dit. Böckerna Folkhögskoleminnen I - III ska numera rekvireras från Bildningsförlaget.

REPRESENTATION

Föreningen var representerad vid ABFs internationella konferens i Oskarshamn den 5 – 6 november 2009 om folkbildning och demokrati. Vid SFHLs ombudsmöte den 14 - 17 juni 2010 på Medlefors folkhögskola var veteranföreningen inbjuden att delta.

SAMARBETE

Veteranföreningen inledde i januari 2010 ett samarbete med SFHLs styrelse för att stärka skolformen bl.a. med seminarieverksamhet. SFHL har också på sin hemsida en länk till veteranföreningen. Vid Folkhögskolläraryrket i Linköping har föreningen medverkat vid ett seminarium om folkhögskolans 70-tal. Med föreningen Offensiv folkbildning och Föreningen för Folkbildningsforskning har veteranföreningen samverkat kring seminariet i mars 2010.

SLUTORD

Styrelsen ser tillbaka på två år av livlig och varierad verksamhet. För närvarande finns planer på nya verksamheter i regionerna och styrelsen blickar framåt med förtröstan.

– REGIONTRÄFF VÄST –

I OTAKT MED TIDEN

Vi inbjuder till en regionträff
onsdagen den 6 april 2011
på S:ta Elisabets folkhögskola,
Göteborg

Program

- 09.30 Mingelfika
- 10.00 Välkommen och en kort rundvandring
Rektor Marie Ognissanti
- 10.45 "I otakt med tiden?" Folkhögskolorna
i ett föränderligt fält
Caroline Runesdotter, Göteborgs
universitet
- 12.00 LUNCH
- 13.00 Vi deltar i skolans Etikforum och
eftersits: "Tranströmers texter"
Estradör Leif Olson
- 15.00 Vad är på G i Folkhögskolans
Veteranförening? Lena Skördeman
- 15.30 Summering och avslutande fika

Pris 100 kr. betalas på plats

Skolans hemsida: www.elisabet.se

Hitta till skolan: www.hitta.se
elisabets folkhögskola, Göteborg

**Anmälan senast 30 mars
till Ingemar Nordieng, 070-594 23 53
ingemar.nordieng@folkbildning.net**

Välkommen!

Sören Magnusson – Ingemar Nordieng

– REGIONTRÄFF SYD –

MÖT VÄREN I SKÅNE

Malmö då och nu – en stad i förvandling

Samling på Kvarnby folkhögskola,
Röda Huset, Industrigatan 4
13 – 14 april 2011

Onsdagen den 13 april

12.00 Lunch. Presentation av skolan.
Färd till Torup, besök på Statarmuseet,
Hälsoträdgården och Torups slott.
Torups roll i den nordiska storpolitiken (med
tonvikt på 1600-talet).
Em-fika. Återfärd till Röda Huset. Lennart
Granqvist pratar om svartlistningen av
vänsterinriktade filmmakare i Hollywood och
vi ser filmen *Jordens salt*. Vi äter, pratar och
har det trevligt (vågar man antyda ordet
samkväm?).

Övernattning kan ske på Malmö city
Vandrarhem. Vi som bor här nere kan nog
tänka oss att hysa en eller några kollegor i
våra hem. Det finns plats för fyra-fem
personer hos mig.

Torsdagen den 14 april

10.00 Samling vid Centralstationen.
Promenad till V Hamnen (f.d
Kockumsområdet) med Turning Torso och
Högskolan.
Efter lunch kan de, som vill, besöka
Ribersborgs kallbadhus, en verklig
begivenhet.

Kostnader

Vandrarhemmet kostar 400:- för enkel- och
460:- för dubbelrum med toalett och dusch i
korridoren. 500:- resp. 590:- för rum med
dusch och toalett. Frukost kostar 60:-
Statarmuseet kostar 60:-/person med visning.
För transport till och från Torup hoppas jag
det går att få ihop tillräckligt med bilar.

För mer information kontakta mig Leif
Martins på leif.martins@folkbildning.net
eller telefon 040-46 13 63 eller 0768-10 03
89. Jag behöver din anmälan senast den 25
mars.

AKTUELLT INOM FOLKHÖGSKOLAN

Hur mår folkhögskolan i dag?

Senaste statistiken

Är folk intresserade av folkhögskola idag? Vilka söker?

Till allmän kurs sökte 23 356 personer till 11 499 platser. Skolorna lade till 120 platser. Till särskild kurs sökte 35 297 personer till 14 863 platser. Men av de antagna uteblev en del så det reella antalet blev 1100 färre än det planerade. Det beror på att många söker på flera skolor. (Siffrorna är från hösten 2010.)

19 % av deltagarna på allmän kurs hade någon form av funktionsnedsättning, inkl dyslexi. 18 % av deltagarna på långa kurser var invandrade.

Skolorna rapporterar också att antalet elever med avbrutet gymnasium har ökat mycket, detsamma gäller elever med ofullständig grundskola.

Hur många folkhögskollärare finns det idag?

Det går rykten ibland om att antalet lärare och skolledare minskat på skolorna. Vad är sant? Det här är de senaste tillgängliga siffrorna.

1798 personer var den 15 oktober 2009 anställda som skolledare, lärare samt studie- och yrkesvägledare med 40 % tjänstefattning eller mer. De kunde vara tillsvidareanställda, visstidsanställda eller tim-

anställda under minst 1 termin.

Lärarna är som synes den största gruppen. De utgör 86 procent av den pedagogiska personalen. Kön fördelningen är ganska jämn bland lärarna och de biträdande skolledarna, betydligt sämre bland rektorerna. Det ser inte ut som för 40-50 år sedan, när vi var unga, med bara några procent kvinnliga rektorer, men det borde vara fler kvinnor, inte dubbelt så många män. Kvinnorna dominerar däremot helt som studie- och yrkesvägledare.

Hur många har en pedagogisk utbildning?

Intressant är också att se hur många som idag har en lärarexamen. Det är förvånande många! 73 procent av undervisande lärare i den allmänna kursen har lärarexamen – och 32 procent av dem har folkhögskollärarexamen, medan 41 procent har någon annan lärarexamen. Vi får ofta höra från andra skolformer att man i folkhögskolan har fler obehöriga lärare. Idag är skillnaden försumbar. 78 procent av lärarna inom KomVux hade en pedagogisk högskoleexamen läsåret 2008/09 och i gymnasieskolan var det 74 procent med pedagogisk högskoleexamen. I gymnasiefrikskolorna var andelen lägre, 55 procent.

Rektorerna har en hög medelålder. Nära sextio procent av dem är 55 år och äldre. Bland lärare och studie- och yrkesvägledare

Tabell 1 Pedagogisk personal per befattning

Befattning	Kvinna	Man	Totalt	Andel (%)
Biträdande skolledare	54 %	46 %	90	5
Lärare	54 %	46 %	1 544	86
Rektorer	36 %	64 %	133	7
Studie- och yrkesvägledare	89 %	11 %	35	2
Totalt			1 802	100

är siffrorna motsatta, där är 60 procent under 55 år. Inte fullt en tredjedel av lärarna är yngre än 45 år!

Hur är det ställt med folkbildningserfarenheten idag?

Den pedagogiska personalen har i snitt arbetat 12 år vid folkhögskola. 1 404 personer har arbetat i 10-19 år, varav 740 i 10-11 år. 70 har arbetat mer än 20 och upp till 41 år. Men det är ett gammalt fenomen att man stannar länge på folkhögskole-tjänster. Statistiken säger dock inte något om vad man hade med sig när man började sin tjänst på folkhögskolan.

654 personer har innehaft förtroendeuppdrag inom folkhögskola. 944 har arbetat inom studieförbund och 110 har varit förtroendevalda inom studieförbund.

(Siffrorna är från FBRs rapport Folkhögskolans pedagogiska personal, 2009.)

Jämställdhetsinsatser inom folkbildningen 2008 och 2009

17 projekt som riktats främst till invandrarkvinnor har genomförts under en tvåårsperiod. Projekten har gällt kvinnor i olika åldrar med olika bakgrunder och kompetenser. Totalt har ca 260 personer fullföljt utbildningarna på folkhögskola och i studieförbund. Flera av deltagarna var långtidsarbetslösa, arbetslösa eller sjukskrivna.

Kvinnorna i projekten hade sin bakgrund i många olika länder som: Etiopien, Eritrea, Irak, Ryssland, Kongo, Colombia, Holland, Kina, Polen, Rumänien, Schweiz, Turkiet, Tyskland, Burundi, Cuba, Libanon, Somalia, Tunisien, Iran, Afghanistan, Nigeria, Nicaragua, Bosnien, Grekland, Italien, Armenien, Azerbajdzjan, Lettland, Thailand, Kosovo, Vietnam och Sverige.

Aktiviteterna har som sig bör inom folkbildningen varit deltagarstyrda. Man har i huvudsak fokuserat på två områden:

- Att stärka den enskilda deltagarens självförtroende och att arbeta med sin egen självbild.

- Att få sådana praktiska kunskaper som behövs för att kunna starta egen verksamhet i Sverige.

Den sociala dialogen mellan regeringen och det civila samhället

En grupp med representanter från regeringen och från det civila samhället har bildats för att diskutera framtida gemensamma frågor. Folkbildningsrådet har fått som ett regeringsuppdrag att ansvara för denna dialog mellan regeringen och civila samhället. Det handlar om att utveckla relationen mellan staten och det civila samhället, dvs folkrörelserna och de ideella föreningarna. Villkoren ska förbättras för det civila samhällets möjligheter att bidra till samhällsutvecklingen, välfärden och människors möjlighet till delaktighet. Rent praktiskt sker dialogen främst i ett parts-gemensamt forum. Projektledare för uppdraget är Lars Lindberg. I mitten av december hölls en konferens. Du kan se delar av den på webben för att få lite mer inblick i vad dialogen handlar om.

<http://folkbildning.blip.tv>

Kartläggning av folkbildningens transnationella verksamhet

Svensk folkhögskola har otroligt många internationella kontakter. Detsamma gäller studieförbunden. Folkbildningsrådet och Mimers internationaliseringskommitté i Linköping har beställt en kartläggning för att göra omfattningen, innehållet och finansieringen mer synligt och känt än det är idag. FBR vill också kunna ta med den internationella verksamheten i sina utvärderingar och rapporteringar. Jag är en av de tre personer som arbetar med kartläggningen och jag kommer att rapportera om den så snart den är klar. Här kan bara nämnas att folkhögskolorna under år 2009 hade 379 olika transnationella aktiviteter på gång, varav 62 med Norden, 165 med övriga Europa, 66 med Afrika, 51 med Asien, 24 med Latinamerika och 11 med Nordamerika. En av dessa aktiviteter var bildandet av en folkhögskola i Kurdistan.

Första folkhögskolan av svensk modell har invigts i södra Kurdistan

Den 1 oktober 2010 invigdes den första folkhögskolan i Irakiska Kurdistan. Den svenska folkhögskoleföreningen Tornseglarna, med medlemmar främst från Sankta Birgittas och Skeppsholmens folkhögskolor och kurder i Sverige, hade då i fyra år förberett starten av skolan och lyckats få till stånd ett avtal som kommer att säkra folkhögskolans närmaste framtid.

Föreningen Tornseglarna och de kurdiska myndigheterna har undertecknat ett avtal om en skola i staden Silemani (Suleimaniah) i södra Kurdistan, i norra Irak. Föreningen ska driva skolan och ha det pedagogiska ansvaret, myndigheterna betalar lärarlönerna och driften. Utbildningen ska vara kostnadsfri för deltagarna. Den nya folkhögskolan kommer att prioritera kvinnliga deltagare och ha demokrati som huvudtema. Föreningen har nu det kurdiska parlamentets uppdrag att starta tre folkhögskolor i regionen, som är en region i stark tillväxt och behöver utbildning av olika slag.

Föreningen Tornseglarna har funnits i fyra år och framför allt varit förankrad i Sankta Birgittas och Skeppsholmens folkhögskolor. Det ligger mycket arbete bakom tillkomsten av den kurdiska folkhögskolan, många möten och kontakter med myndigheter. En systerorganisation, Parasilka, har bildats. Byråkrati, täta ministerbyten och kulturkrockar i största allmänhet har försenat skolstarten. Men tiden har använts väl. Föreningen har fortbildat sex kurdiska lärare i folkbildning (som har varit på svenska folkhögskolor) och också haft kurser för ungdomsledare i samarbete med det kurdiska Ungdomsministeriet. Projektet har tagits emot med öppna armar av många och haft starkt stöd av den nye utbildningsministern, utbildningsutskottets parlamentariker och den lokale borgmästaren i Silemani.

Invigningen var pampig med sju TV-kanaler och många tidningar närvarande, liksom politiker från flera partier, kulturpersonligheter och förstas säkerhetspolis. Sedan dess har verksamheten satt igång, deltagarna har kommit och alla som arbetat så hårt kan andas ut. Men praktiska problem kvarstår, som att elektriciteten oftast inte fungerar, man kan inte använda dator, kopieringsapparat och belysning,

Folkbildningsrådet finns numera både på Facebook och på Twitter

www.facebook.com

twitter.com/folkbildning

Kerstin Mustel

Den bästa presenten

Den bästa present du kan ge den som arbetat inom folkhögskolan är boken Folkhögskoleminnen. Det finns tre olika I, II och III. Varje del kostar 100 kr. Alla tre tillsammans kostar 250 kr. Bokmoms och porto tillkommer. Böckerna kan beställas från Bildningsförlaget, Västra Sörbys Bygata 16, 387 92 Borgholm. Telefon 0485-56 02 36.

RES MED PAUL TILL BRYSSEL

En bild från berlinresan: Paul står framför monumentet som upprättades till minne av Karl Liebknecht som tillsammans med Rosa Luxemburg dödades efter ett vänsteruppror i Berlin 1919. Foto Tore Mellberg.

Paul Reichberg ledde hösten 2010 en uppskattad resa för Folkhögskolans Veteranförening till Berlin. 24 - 27 maj 2011 gör Uppsala senioruniversitet under Pauls ledning en studieresa till Bryssel för att stifta bekantskap med EUs verksamhet och träffa olika funktionärer inom EU. Paul erbjuder våra medlemmar att följa med. Paul har under många år lett studieresor till Bryssel.

Om du vill ansluta dig till denna resa bör du kontakta paul.reichberg@folkbildning.net Då får du veta mer om resan, priser m m. Bindande anmälan senast 1 april.

Före resan kommer en endagsorientering att äga rum på Tollare folkhögskola.

VAD GÖR VÅR FÖRENING ?

Stadgarna för Folkhögskolans Veteranförening beskriver tydligt vad föreningen ska göra:

- att vara en mötesplats för dem som haft tjänst i folkhögskolan och nu är pensionerade
- att vara ett forum för social kontakt och trevnad (ex anordna resor, utflykter, föreläsningar)
- att följa och främja utvecklingen inom folkhögskolevärlden
- att ställa medlemmarnas erfarenheter till förfogande och göra våra röster hörda i debatten.

I detta nummer av tidningen Folkhögskoleveteranen finns inbjudningar till två regionala träffar, ett årsmöte och en resa till Bryssel. Kerstin Mustel skriver om aktuellt inom folkhögskolan. Vecka 12, 23 - 25 mars 2011, har SFHL sina utbildningsdagar på Tollare folkhögskola. Våra styrelseledamöter Britt-Marie Danestig och Stellan Boozon medverkar.

Till föreningens årsmöte den 18 maj 2011 på Örebro folkhögskola inbjuds alla medlemmar. Årsmötet:

- godkänner styrelsens verksamhetsberättelse
- fastställer verksamhetsplan
- avgör frågan om ansvarsfrihet för styrelsen
- fastställer medlemsavgift
- väljer styrelse, revisorer och valberedning.